

elmélyült imádságot a rövid antifónák között énekelhető zsoltárversek segítik, melyeket a *Graduale Romanum* és a *Graduale Simplex* hivatalos szerkönyvek nyomán az *Énekő Egyház* és a *Graduale Hungaricum* énekeskönyvek is ajánlanak. Az eredeti kommunió- és introitus-antifónák dallamos tételek, melyek szkolával énekelhetők. A megszentelt szövegekre alkalmazott szép, egyszerű gregorián dallamokat pedig a hívek is szeretik énekelni, mint a nyugati egyház önazonosságának hangját. A kommunió-énekszövegek legrégebbike pedig összeköt keletet és nyugatot, de Istent és embert is nagy erővel és hálaadással: „Ízleljétek és lássátok, hogy milyen édes az Úr, boldog az az ember, ki őbenne bíz.”

Balogh P. Piusz O. Praem.
gödöllői kormányzó perjel

Örménykatolikus pátriárkai mise a Szent István-bazilikában

Óboldogsága XIX. Nerszész Péter (*Bedrosz*) örménykatolikus pátriárka, akit Erdő Péter bíboros hívott meg a budapesti örménykatolikus közösség kérésére, néhány héttel azután, hogy Ferenc pápa az Isteni Irgalmasság vasárnapján, április 12-én többek közt II. Karekin pátriárka, minden (orthodox) örmény katolikosz (Ecsmiadzinból), I. Arám kilikiai örmény katolikosz-pátriárka (Anteliasz/Bejrútból) és Szerzs Szarkiszján örmény köztársasági elnök jelenlétében szentmisén emlékezett meg az örmény népiértés centenáriumáról és egyházdoktorrá avatta Nareki Szent Gergely X. századi örmény misztikus szerzetesköltőt, 2015. május 23-án pünkösd előesti örmény rítusú szentmisét mutatott be a budapesti Szent István-bazilikában. Ez volt az első alkalom, hogy ilyen magas rangú örmény egyházi vezető érkezett hazánkba.

A liturgián Erdő Péter bíboros mellett részt vettek a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia jelen lévő tagjai és az Esztergom-Budapesti Főegyházmege papságának képviselői, továbbá jelen volt *Bogárdi Szabó István* püspök, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke és a testvéregyházak számos vezetője, Harrach Péter a KDNP frakcióvezetője, Bagdy Gábor főpolgármester-helyettes és a diplomáciai testület tagjai. A valóban különleges alkalomra komoly hívó és érdeklődő tömeg gyűlt össze.

A szertartás kezdete előtt *Erdő Péter* bíboros-érsek magyarul és olaszul köszöntötte „az Örmény Katolikusok Kilikiai Házának katolikosz-pátriárkáját” és a jelenlévőket. A szertartásban az evangéliumot örmény nyelven *Krikor Badichah* atya, a római XIII. Leó Örmény Kollégium rektorhelyettese olvasta föl; a fiatal pap az utóbbi időben rendszeresen látogatja Rómából a budapesti Orlay utcai Fogolykiváltó Boldogasszony és Világosító Szent Gergely örménykatolikus kápolna közösségét. Magyar nyelven *Fülöp Ákos* atya, a lelkes plébániai kormányzója olvasta az evangéliumot. A katolikosz-pátriárka, homlíája végén, Nareki Szent Gergely írásait ajánlotta a hívek figyelmébe.

A pátriárkai szentmise liturgikus rendjét összeállította és koordinálta, az oltárszolgálati énekeket énekelte, illetve vezette *Zsigmond Benedek* armenológus, az örmény liturgia kutatója. Az oltárszolgálatot a *Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség* állandó ministránsai, valamint a *Juventutem Magyarország*-ból csatlakozott ministránsok látták el. Az örmény liturgia énekeit és az örmény ministrálás rendjét az elmúlt évek során nagy odaadással és állhatatossággal *Zsigmond Benedek* tanította meg a kórusoknak és az oltárszolgálatot teljesítőknak, *Krikor Badichah* atya és *Kiss Bertalan* segítségével.

Az örmény rítusú szentmisén több énekkarból összevont nagy kórus biztosította a zenei szolgálatot, amely alapvető fontosságú az örmény liturgiában, mert a hívek nevében a kórus válaszol a diákonus és a pap felszólításaira. Makar Yekmalyan (1856–1905), a Rimszkij-Korszakovnál Szentpétervárott tanult örmény zeneszerző leghíresebb művét, az apostoli és a katolikus örmény templomokban is gyakran elhangzó négyszólamú Liturgiát (Patarag, 1892; első megjelenés: Lipcse 1896) *Nagy Ákos* vezényletével a *Voszkeberán Énekkar*, az *Imperatrix Együttes*, a *Budapesti Kórus* és az *Ars Nova Sacra* tagjai énekeltek. Szólót énekeltek továbbá *Sárkány Júlia* és *Puskás Eszter*.

A Magyar Kurír híradása nyomán (<http://www.magyardurir.hu/hirek/az-ormeny-katolikus-patriarka-mutatott-be-szentmiset-szent-istvan-bazilikaban>)

Engedtessek meg néhány személyes megjegyzés! Már csak Szent Balázsról, az örmény származású püspökről magam által választott keresztnemem miatt is évtizedek óta különösen vonzódom az örménységhez; a néhanapi liturgia-látogatásokon túl is évtizedek óta figyelemmel kísértem az örmény egyházi kultúra, a liturgia ügyét. Ezért is ismétlődőnek lapunkban rendszeresen örmény anyagok, leginkább a sajnálatosan fiatal korában elhunyt Guzsik Tamás írásai. S ezért nagy öröm, hogy az örmény nyelv és kultúra rendkívül mély ismerője, Latin Tanszékünk volt hallgatója, évek óta különös energiával szervezi az örménykatolikus liturgikus életet személyes jelenlétével, diakonusi feladatok ellátásával, tolmácsolással, nyelvi és liturgikai betanító-oktató munkával, —amelynek szervezett keretben ma részint az ELTE BTK ad helyet—, liturgikus és ismeretterjesztő kiadványok szerkesztésével, kórusszervezéssel. (Ő is Szendrey Janka keze alatt énekelve ismerte meg a liturgikus énekszolgálat szépségét az alsó-krisztinavárosi templomban.) Az odaadó ministránsi szolgálatra főkészített bölcsész-hallgatók közt örömmel láttam a bazilikában is latinszakosainkat. Magam a kórusban „beugróként” énekelhettem; igazán felejthetetlen élmény volt. A liturgiát követő pazar fogadás végén én beszélgethettem legutoljára a pátriárkával Bence tolmácsolása révén, mert a művelt főpap rögtönzött latin szavaira zavaromban először meg sem tudtam szólalni. Megrendített, hogy alig több mint egy hónappal később, június 25-én szívinfarktusban egy bejrúti kórházban elhunyt. Reméljük, hogy a július 24-én megválasztott új pátriárka, XX. Ghabroyan —az idős korában 2013-ban visszavonult korábbi párizsi örménykatolikus püspök— is szívén viseli maroknyi magyar-örmény híve liturgikus lelkigondozását. (A Felelős szerkesztő.)